

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2005-305-0238
Dok.: VDK40122

NÆRHEDSNOTAT

vedrørende forslag til Rådets rammeafgørelse om udveksling af oplysninger efter tilgængelighedsprincippet (KOM (2005) 490 endelig)

1. Formålet med forslaget

Kommissionen har fremlagt et forslag til rammeafgørelse om udveksling af oplysninger efter tilgængelighedsprincippet. Forslaget er modtaget i Rådet i dansk sprogversion den 23. november 2005.

Som begrundelse for forslaget har Kommissionen henvist til, at det i det såkaldte Haag-program til styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU er fastsat, at udvekslingen af oplysninger mellem retshåndhævende myndigheder i EU fremover skal bygge på princippet om tilgængelighed. I Haag-programmet blev Kommissionen opfordret til inden udgangen af 2005 at fremlægge lovgivningsforslag til implementering af tilgængelighedsprincippet, og det er videre anført, at tilgængelighedsprincippet bør være gennemført den 1. januar 2008.

Formålet med tilgængelighedsprincippet er at sikre, at udveksling af oplysninger i retshåndhævelsesøjemed kan komme til at foregå på ensartede betingelser overalt i EU. Det vil sige, at hvis en retshåndhævelsesmyndighed har brug for oplysninger til varetagelse af sine opgaver, skal den kunne opnå disse oplysninger, og den medlemsstat der kontrollerer de pågældende oplysninger, har pligt til at stille dem til rådighed til det angivne formål.

Med forslaget til rammeafgørelse lægges der op til, at medlemsstaternes retshåndhævende myndigheder såvel som Europol får direkte online-adgang til de oplysninger, der er tilgængelige for

nationale ækvivalente myndigheder via denne fremgangsmåde. For så vidt angår oplysninger, som ikke er tilgængelige via online-adgang, skal medlemsstaterne sikre, at der bliver adgang til indeksdata om oplysninger (dvs. et såkaldt hit/no-hit-system). I tilfælde af et "hit" vil der skulle fremsendes en anmodning om at få udleveret de ved indeksdataene identificerede oplysninger.

Forslaget til rammeafgørelse indeholder – ud over bestemmelserne om pligt til at udlevere oplysninger og om online-adgang og adgang til indeksdata – også visse bestemmelser om, at der ikke er pligt til at indhente oplysninger ved hjælp af tvangsforanstaltninger, at hvis det efter national lov kræves, at oplysninger kun må udleveres efter tilladelse fra en anden myndighed end den, der kontrollerer de pågældende oplysninger, så skal den myndighed, der kontrollerer eller administrerer oplysningerne, indhente tilladelse hertil, at der kan stilles betingelser for brug af de udleverede oplysninger, at de udlevede oplysninger ikke må bruges som bevis for en lovovertrædelse, medmindre der forinden er meddelt samtykke hertil, at en medlemsstat kun kan afvise at meddele oplysninger af de grunde, der er nævnt i forslaget til rammeafgørelse, samt bestemmelser om sporbarhed og ret til indsigt i bl.a. informationsanmodninger for den registrerede.

Desuden indeholder forslaget bestemmelser om, at rammeafgørelsen kun finder anvendelse på informationsudveksling forud for indledning af retsforfølgning, og at den ikke berører de ordninger der findes for gensidig bistand i straffesager eller gensidig anerkendelse af straffedomme.

Forslaget omfatter alene følgende seks typer af information: Dna, fingeraftryk, ballistik, registreringsoplysninger om motorkøretøjer, telefonnumre mv. og de minimumsdata til identifikation af personer, der findes i civile registre.

Forslaget er fremsat under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union (TEU), særlig artikel 30, stk. 1, litra b, hvoraf det fremgår, at fælles handling vedrørende politisamarbejde omfatter indsamling, opbevaring, behandling, analyse og udveksling af relevante oplysninger, herunder oplysninger som de retshåndhævende myndigheder er i besiddelse af på baggrund af rapporter om mistænkelige finansielle transaktioner, navnlig via Europol, under overholdelse af relevante bestemmelser om beskyttelse af personoplysninger, og artikel 34, stk. 2, litra b, hvoraf det fremgår, at Rådet med henblik på at bidrage til opfyldelse af Unionens målsætninger på initiativ af en medlemsstat eller Kommissionen kan vedtage rammeafgørelser om indbyrdes tilnærmede af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser.

2. Kommissionens vurdering af nærhedsprincippet

I begrundelsen for forslaget har Kommissionen anført følgende med hensyn til, hvorfor nærhedsprincippet er overholdt:

”De hidtidige erfaringer i medlemsstaterne på dette område har ikke været tilfredsstillende. Der er stadig for mange juridiske og administrative hindringer for at få adgang til oplysningerne. Bl.a. kan rivalisering mellem nationale instanser føre til, at oplysninger tilbageholdes, forskelle i de nationale lovgivningsrammer kan forsinke informationsudvekslingen, og i nogle tilfælde er man for at få de ønskede oplysninger nødt til at forlade sig på goodwill hos kollegaerne i de andre medlemsstater, fordi der ikke er noget klar juridisk grundlag.

Grov, organiseret kriminalitet, herunder terrorisme, er et internationalt fænomen, som ingen medlemsstat kan tackle effektivt på egen hånd. Hertil kræves fælles regler om mekanismer, der kan lette informationsudvekslingen på EU-plan.

Med en EU-regulering på området vil informationsudvekslingen komme til at lægge beslag på færre ressourcer, fordi der ikke længere er behov for at opretholde de talrige bilaterale kontakter og multilaterale netværker. Det koster mere at opretholde et ad hoc-samarbejde mellem landene, der jo vil være baseret på 25 forskellige sæt regler om informationsudlevering. At EU er det rette niveau, beror også på, at retshåndhævelsesmyndighedernes informationsbehov i vid udtrækning bestemmes af den grad af integration, der er mellem landene. Og eftersom der er en høj grad af integration i EU, vil størstedelen af de oplysninger, der er relevante for en medlemsstat, være i hænderne på en anden medlemsstat.

I stedet for 25 vidt forskellige regelsæt vil der med denne rammeafgørelse blive ét sæt regler, der regulerer udlevering af oplysninger.

At de kompetente myndigheder får adgang til relevante oplysninger overalt i EU, vil understøtte de bestræbelser, der gøres på nationalt og på EU-plan for at forbedre EU's evne til at forebygge og bekæmpe terrorisme. Formålet er at sætte nationale retshåndhævelsesmyndigheder og Europol i stand til at få adgang til de relevante oplysninger, de har brug for i retshåndhævelsesøjemed, og som en af medlemsstaterne ligger inde med. Uden en sådan EU-regulering vil de aldrig med sikkerhed kunne vide, om der findes relevante oplysninger i en anden medlemsstat, og der vil heller ikke være nogen ensartet og sammenhængende måde at få adgang til dem på.”

3. Regeringens foreløbige vurdering af nærhedsprincippet

Regeringen finder på det foreløbige grundlag, at nærhedsprincippet må anses for overholdt, da formålet med forslaget som nævnt er at forbedre udvekslingen af information mellem de retshåndhævende myndigheder i EU med henblik på at sikre en mere effektiv bekæmpelse af den grænseoverskridende kriminalitet.